

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoP/16/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814200543
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8814200543.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci maloletej J. O., nar. XX.XX.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, za účasti matky S. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XX a otca Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. č. XX, XXX XX S., o zmenu úpravy styku otca s maloletou, o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 21.05.2015 č.k. 8P/21/2014-190 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

V dôvodoch rozhodnutia súd prvého stupňa poukázal na to, že otec sa podaným návrhom v priebehu konania domáha nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by sa zmenil jeho styk s maloletou J. O. upravený predchádzajúcim rozhodnutím súdu tak, že je oprávnený sa s dcérou stretávať každú párnú sobotu v mesiaci od 14.00 hod do 17.00 hod na mieste mimo trvalého či prechodného bydliska matky - za jej prítomnosti, a to do rozhodnutia súdu vo veci samej. Šetrením zo strany kolízneho opatrovníka bolo zistené, že otec navrhuje upraviť miesto stretávania sa v meste A., ktoré je vzdialené 5 km od Q. S., kde sa matka s dieťaťom cez víkendy pri svojich rodičoch zdržiava. Počas týždňa sa matka zdržiava v E. nad Y., kde má prenajatý byt, takže do Obce S. prichádza s dieťaťom prevažne len na jeho stretnutia. Matka počas návštevy kolízneho opatrovníka v rodine v Obci S. za účasti dieťaťa uviedla, že pre maloletú musela opäť vyhľadať odbornú, psychologickú a psychiatrickú pomoc, keď tvrdí, že správanie maloletej sa zhoršilo. V tejto súvislosti navštívila PhDr. N. a MUDr. V. s tým, že znalecký posudok vypracovaný v súdnom konaní matka klinickej psychologičke ani psychiatricke k nahliadnutiu nepredkladala. Súd prvého stupňa poukázal na predložené lekárske správy detskej psychiatricky MUDr. Y. V. zo dňa 12.05.2015 a psychologičky PhDr. S. N. zo dňa 09.04.2015. Uviedol, že podľa znaleckého posudku vypracovaného v tomto konaní MUDr. H. M. č. 1/2015 vyplýva, že citová väzba maloletej J. k svojmu otcovi je v súčasnosti negatívna. Maloletá si k otcovi vytvorila nekompromisný negatívny vzťah, obidvaja biologickí rodičia majú svoju dcéru úprimne radi. Vzhľadom k tomu, že dcéra kategoricky odmieta svojho otca, pričom nevedela vysvetliť prečo otca nechce, možno predpokladať, že matka svojím priamym aj nepriamym správaním, svojimi výrokmi pred dcérou na adresu bývalého manžela popudzuje dcéru proti jej biologickému otcovi. Maloleté dieťa vo vzťahu k otcovi nereaguje spontánne a rodičia vzájomne nespolupracujú. Znalkyňa odporučila, aby styk maloletej s otcom zo začiatku prebiehal v ambulancii psychoterapeuta za prítomnosti biologickej matky a neskoršie, po predchádzajúcom súhlase psychoterapeuta, môže styk maloletej s otcom prebiehať aj mimo jeho ambulanciu na neutrálnom mieste. Súd prvého stupňa poukázal na ustanovenie § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p. a § 102 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že s poukazom na znalecký posudok znalkyňa odporučila rodičom sedenia u odborníka na porozvodovú starostlivosť o dieťa. Z tohto posudku vyplynula počiatočná nevyhnutnosť stretnutí otca s maloletou v ambulancii psychoterapeuta, až následne znalkyňa odporučila realizovať styk otca s maloletou aj mimo ambulanciu na neutrálnom mieste za prítomnosti matky. Za daného stavu je nevyhnutné rešpektovať

odporúčania znalkyne, nakoľko akýkoľvek necitlivý zásah by mohol zhoršiť už aj tak negatívny vzťah maloletej dcéry k otcovi. Zdôraznil, že otec tak neosvedčil naliehavosť dočasnej úpravy právnych pomerov účastníkov, keď za vyššie uvedených okolností a pri rešpektovaní odporúčaní znalkyne je návrh otca na zmenu úpravy styku s maloletou nedôvodný.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletej, ktorý navrhoval uznesenie zmeniť tak, aby jeho návrhu na zmenu predbežného opatrenia bolo vyhovené. Zdôrazňuje, že stretávanie sa s jeho dcérou v mieste bydliska matky, kde v dome žijú ďalší rodinní príslušníci matky je nekvalitný a devalvujúci. V konečnom dôsledku prispieva k udržiavaniu psychických ťažkostí dcéry a prehĺbuje sa jej odcudzenie k nemu ako biologickému otcovi. Rád by chodil aj na prechádzky a stretávanie sa s inými deťmi, aby vedela, že otec ju má rád. Pri súčasnej podobe stretávania, kde sú už skoro 6 rokov zatvorení v dome a za prítomnosti rodiny v jednej izbe to nikdy nebude možné. O priebehu stretnutí začal robiť záznamy, ktoré pravidelne zasiela súdu a kolíznej opatrovníčke. Konaním matky sa aj tak naďalej prehĺbuje odcudzenie maloletej J. k nemu bez akéhokoľvek ohľadu na výsledky doterajšieho dokazovania, ktoré poukázali na nesprávny postoj matky k výchove dieťaťa. Hrozí tak, že dôjde k úplnému odcudzeniu vzťahov dcéry k nemu, k čomu matka smeruje svojim konaním. Matka navštevuje rôzne lekárske zariadenia za účelom získania potvrdenia o tom, že sa dcéra bojí a nechce sa s ním stretávať. Pri týchto vyšetreniach nepredložila výsledky hlbšieho znaleckého dokazovania, čo svedčí o úmyselnosti vynechať ho zo života ich dcéry a zavádzať lekárov pri vyšetrení. Do rozhodnutia súdu vo veci samej, prípadne do realizácie odporúčania znalkyne MUDr. M. sa tak situácia môže zhoršiť a preto sa domnieva, že práva a povinnosti je v tomto smere potrebné do času realizácie odporúčaní znalkyne alebo do rozhodnutia súdu vo veci samej predbežne upraviť. Myslí si, že nariadenie predbežného opatrenia tak, ako to on navrhuje neobmedzí nad nevyhnutnú mieru práva maloletej, len zabráni konaniu, ktorého zjavným účelom je dosiahnuť matkou želaný stav aj bez právoplatného rozhodnutia súdu.

Matka navrhla uznesenie ako vecne správne potvrdiť.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1, 2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie dôvodné nie je.

Podľa § 102 ods. 1 veta prvá O.s.p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo znášal.

Podľa § 76 ods. 3 O.s.p., súd pri nariadení predbežného opatrenia uloží navrhovateľovi, aby v lehote, ktorú mu určí, podal návrh na začatie konania na súde alebo na rozhodcovskom súde; ak ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, súd vydá uznesenie o začatí konania. Môže tiež určiť, že predbežné opatrenie bude trvať len po určený čas.

Predmetom tohto konania je návrh matky maloletej J. O., nar. XX.XX.XXXX, ktorá žiada, aby sa zmenil styk otca s maloletou upravený predchádzajúcim právoplatným a vykonateľným rozhodnutím Okresného súdu Svidník sp. zn. 2P/94/2011 tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletou J. O. každú párnú sobotu v mesiaci od 14.00 hod do 16.00 hod v mieste trvalého bydliska matky za jej prítomnosti.

Pokiaľ ide o úpravu práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu, táto bola realizovaná už doposiaľ viacerými rozhodnutiami súdu. Okresný súd Svidník uznesením zo dňa 25.03.2010 č.k. 6P/1/2010-26 schválil dohodu rodičov o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, o povinnosti otca prispievať sumou 80 Eur mesačne a práve otca stýkať s maloletou v poslednom týždni v mesiaci a to v stredu a v piatok od 13.00 hod do 15.00 hod. V konaní Okresného súdu Bardejov bol vydaný rozsudok dňa 17.05.2011 č.k. 6C/147/2010-62, ktorým bolo manželstvo rodičov maloletého dieťaťa rozvedené a schválila sa rodičovská dohoda, podľa ktorej je maloletá zverená do starostlivosti matky, otec je povinný prispievať na jej výživu 80 Eur mesačne a zároveň sa vtedy rodičia dohodli na úprave styku otca s maloletou tak, že tento sa bude s dieťaťom stretávať posledný týždeň v mesiaci a to v stredu a piatok od 13.00 hod do 15.00 hod. Rozsudkom Okresného súdu Svidník zo dňa 03.07.2013 č.k. 2P/94/2011-237

bola schválená dohoda rodičov, podľa ktorej je otec oprávnený stýkať sa s maloletou J. každú párnú sobotu v mesiaci od 14.00 do 17.00 hod v mesiaci júl až september 2013 v bydlisku matky za jej prítomnosti, v mesiaci október až december 2013 v bydlisku matky bez jej prítomnosti, v mesiaci január až marec 2014 v bydlisku otca a od 1. apríla 2014 je otec oprávnený stretávať sa s maloletou každý párný víkend od soboty od 15.00 hod do nedele do 13.00 hod.

Posledným rozhodnutím ohľadom úpravy styku otca s maloletou je uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou zo 17.12.2013 č.k. 8P/377/2013-32, ktorým súd predbežne zmenil styk otca s maloletou upravený rozsudkom Okresného súdu Svidník sp. zn. 2P/94/2011 tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou J. O. každú párnú sobotu v mesiaci od 14.00 hod do 17.00 hod v mieste trvalého bydliska matky za jej prítomnosti.

Zmyslom predbežného opatrenia v zmysle citovaných zákonných ustanovení je dočasná úprava pomerov účastníkov, pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie žiada tak, v rámci ústavných a zákonných pravidiel voči komu predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované predbežné opatrenie smerovať, však nemôže dosiahnuť takú intenzitu, aby prakticky znemožnila ochranu oprávnených záujmov druhej strany teda toho, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada.

Pred nariadením predbežného opatrenia nemusí byť nárok dokázaný, musí však byť aspoň osvedčený. Pri nariadení predbežného opatrenia teda súd poskytne oprávnenému účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabráni ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutočný stav veci ešte nie je náležite zistený a teda že subjektívne právo a jemu zodpovedajúca povinnosť nie sú celkom nepochybné. Dočasnou úpravou urobenou vo forme predbežného opatrenia sa preto neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

Nejde teda o opatrenie konečné, ale jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov alebo zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia.

Z jednotlivých vyjadrení účastníkov konania plynie, že realizácia výkonu ich rodičovských práv k maloletej je značne problematická a ovplyvnená vzájomnými nedorozumeniami a konfliktami. Rodičia majú problém dohodnúť sa na výkone rodičovských práv a predovšetkým na realizácii styku otca s maloletou dcérou.

V priebehu tohto konania bol vypracovaný znalecký posudok znalkyňou MUDr. H. M., detskou psychiatričkou, ktorá sa v podanom posudku zaoberala otázkami existencie vzájomných citových vzťahov maloletej k matke a k otcovi a zároveň posudzovala duševný stav maloletej v nadväznosti nato, akým spôsobom na ňu vplýva stretávanie sa s otcom, či matka alebo blízki príbuzní matky bránia v styku maloletého dieťaťa s otcom, resp. nahovárajú dieťa voči otcovi a či maloleté dieťa reaguje vo vzťahu k otcovi spontánne.

Po vykonaní psychodiagnostických vyšetrení účastníkov a maloletého dieťaťa znalkyňa uviedla, že citová väzba maloletej J. k matke je na dobrej úrovni, k matke si vytvorila nekompromisný pozitívny vzťah, ktorý nepripúšťa menej priaznivé charakteristiky matky. Maloletá automaticky a bez zaváhania súhlasí so všetkým, čo matka hovorí alebo ako sa správa voči otcovi. Citová väzba maloletej k otcovi je v súčasnosti negatívna a maloletá si vytvorila k nemu nekompromisný negatívny vzťah s tým, že obaja biologickí rodičia majú svoju dcéru úprimne radi. Znalkyňa skonštatovala, že rodičia sa po rozvoze nedokážu dohodnúť čo sa týka záležitostí ich spoločného dieťaťa, pretrvávajú ich vzájomné nepriateľstvo, konflikty a nastalo narušenie zdravého emocionálneho a psychosociálneho vývoja dieťaťa, ktoré sa klinicky manifestuje psychosomatickými symptómami. Týmto mechanizmom sa u dieťaťa vyvoláva a udržuje celková psychická nepohoda a neistota. Matka svojim správaním prispieva a prehľbuje odcudzenie dcéry k otcovi a maloletá vo vzťahu k otcovi nereaguje spontánne.

Znalkyňa uviedla, že doterajší styk maloletej s otcom, ktorý prebieha v mieste bydliska matky v dome, kde žijú ďalší rodinní príslušníci matky je nekvalitný a devalvujúci a v konečnom dôsledku prispieva k udržiavaniu psychických ťažkostí maloletej a prehľbuje odcudzenie maloletej k jej otcovi. Potvrdila, že začiatok spolupráce rodičov bude ťažký, pretože je prekrytý nahromadenými negatívnymi emóciami,

ktoré prechovávajú voči sebe navzájom. Po vzájomnej dohode znalkyne s rodičmi táto odporučila upraviť styk maloletej s otcom tak, že rodičia podstúpia vzájomné psychoterapeutické sedenia u nezávislého odborníka na porozvodovú starostlivosť o deti tým, že styk maloletej s otcom zo začiatku bude prebiehať v ambulancii tohto psychoterapeuta za prítomnosti matky a neskôršie po súhlase psychoterapeuta môže prebiehať toto stretávanie sa dieťaťa s otcom aj mimo jeho ambulancie na neutrálnom mieste za prítomnosti matky.

Je potrebné konštatovať, že v závislosti od týchto zistení a odporúčaní znalkyne súd prvého stupňa vyhodnocoval aj návrh otca na zmenu úpravy styku s maloletou. Je zrejmé, že znalkyňa zatiaľ neodporučila stretávanie sa otca s dieťaťom na neutrálnom mieste mimo bydliska matky ako to v súčasnosti navrhuje otec. Podľa znalkyne by toto stretávanie malo spočiatku prebiehať v ambulancii psychoterapeuta predovšetkým s ohľadom na výrazne negatívne vzťahy rodičov voči sebe navzájom a súčasný postoj maloletej k otcovi. Preto podľa odporúčaní znalkyne by bolo vhodné, aby sa tieto negatívne emócie eliminovali pod dohľadom psychoterapeuta - odborníka na porozvodovú starostlivosť o maloleté deti.

Za tejto situácie hodnotí aj odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne a preskúmané uznesenie z uvádzaných dôvodov bolo potvrdené postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Je ďalej zrejmé, že po predložení spomínaného znaleckého posudku č. 1/2015 MUDr. H. M. matka v ďalšom priebehu konania opätovne absolvovala vyšetrenia s maloletou u MUDr. Y. V. (č.l. 186) a u PhDr. S. N. (č.l. 187), odporúčania ktorých vyznievajú v návrhu prerušiť na prechodnú dobu kontakt otca s maloletým dieťaťom. Kolízny opatrovník zároveň v tejto súvislosti oznámil, že matka klinickej psychologičke a ani detskej psychiatričke, ktoré vyhotovovali spomínané správy, vypracovaný znalecký posudok ustanovenou znalkyňou nepredložila. Podľa znalkyne matka doposiaľ slovami ani skutkami nepodporila styk maloletej dcéry s otcom a jej doterajšie správanie, čo sa týka styku maloletej s otcom, nebolo dostatočne ústretové. Otec zaujíma k matke nepriateľský postoj, ktorý v mnohých situáciách nedokáže skrývať pred dcérou. Ako už bolo spomínané aj podľa znalkyne doterajší styk maloletej s otcom, ktorý prebieha v mieste bydliska matky v dome, kde žijú ďalší rodinní príslušníci matky je nekvalitný, prispieva k udržiavaniu psychických ťažkostí maloletej a prehľbuje od cudzenie maloletej k jej biologickému otcovi. Súd prvého stupňa by preto mal zrejme zvážiť už v tomto štádiu konania, či by nebolo vhodné realizovať úpravu styku otca s maloletým dieťaťom v závislosti od šetrení a odporúčaní znalkyne v podanom znaleckom posudku.

Odvolací súd zdôrazňuje, že obaja rodičia by mali mať na zreteli záujem maloletého dieťaťa na tom, aby bolo v spoločnosti oboch rodičov. Konfliktné vzťahy medzi nimi blahu a spokojnosti maloletej J. neprispievajú. Európsky súd pre ľudské práva prisúdil zvláštny význam zvrchovanému záujmu maloletého dieťaťa, ktorý podľa svojej povahy a závažnosti môže v súlade s vyššie uvedeným prevážiť nad záujmom rodiča. Ani matka či otec si nemôžu uzurpovať výsostné postavenie rodiča. Akékoľvek nadmerné lipnutie toho - ktorého rodiča k svojmu právu na úkor práva druhého rodiča s dávkou neprajnosti nie je správne a môže byť dokonca škodlivé. Obaja rodičia sú povinní kooperovať, aby zabezpečili čo možno najlepší rozvoj maloletej J.. Sú to rodičia, ktorí si musia uvedomiť, že je predovšetkým v záujme maloletej, aby sa bez problémov realizovalo jej stretávanie sa s otcom. V tomto smere musia obaja rodičia prispôsobiť aj svoje správanie a obmedziť vzájomné ataky, keďže takéto ich konanie sa iba kontraproduktívne prejaví v ďalšom vývine maloletej.

O trovách tohto štádia odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v rozhodnutí o veci samej (§ 145 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.